Cary J. Nederman uzavírá základní řadu anglickou statí „Doctor´s orders. The Intersection of Physiology and Economy in Nicholas of Cusa´s De concordantia catholica". Před v úvodu naznačenou statí je ještě vložen příspěvek tzv. „Cusanus Lecture 2021" od Ulli Roth, „Die Antwort des Johannes von Segovia (gest. 1458) auf den Clash of Civilisations", dnes zejména aktuální. Interpretuje učení koránu a kritizuje jeho překlady. Ani husité a „jiní heretici" nejsou zapomenuti.

Pokud jde o přílohy jinak bezpochyby cenné knihy představující Mikuláše Kusánského v kontextu ekonomického myšlení 15. století, pátráme bohužel marně po rejstříku, který by zejména byl užitečný jak ve formě jmenné, tak věcné.

Ivan Hlaváček

Alexander HÖDLMOSER – Christina JACKEL – Matthias MEYER – Stephan MÜLLER
Die Österreichische Chronik der Jahre 1454–1467.
Edition – Übersetzung – Kommentar
Wien, Böhlau Verlag 2023, LXXIV + 425 s., ISBN 978-3-205-21856-2.

Edice jsou vždy oprávněným předmětem zájmu. A to i když nejde o neznámý pramen, protože vždy lze právem předpokládat, že nová edice nahradí tu starší, či dokonce velmi starou.

První vydání „Rakouské kroniky" má impressum 1739, další pak rok 1794. Ani jedno přitom není úplné. Nejen uvedené roky tak naznačují, že kronika potřebuje kritické vydání. Toho se zhostili mladí vídeňští medievisté, kteří ke své edici, která je psána v bavorské formě pozdně středohornoněmecké řeči, jako bonus přidali i novoněmecký překlad. Odborník se může podivit. Tento postup lze však akceptovat v plném rozsahu, protože tak kniha může sloužit i širšímu okruhu laických interesentů, zatímco jen v původní formě by je nepochybně těžko přilákala. Editoři k tomu zvolili aperturu, a tak má čtenář kdykoliv možnost si ověřit přesnost jejich překladu, případně interpretace. Text doplňují také v poznámkách jak z hlediska filologického, tak obsahového.

Jako první vzali za základ textu ze tří dochovaných rukopisů ten vídeňský (Národní knihovna ve Vídni, cod. 2908). Dále to jsou rukopis univerzity v Giessenu 352 a posléze kodex Dolnorakouského zemského archivu ve Sv. Hypolitu – St. Pölten (sign. StA 0078-2), které ale spolu nesouvisejí. Lze tak oprávněně předpokládat, že šlo o dílo pravděpodobně dost rozšířené, i když při zběžném nahlédnutí do edic středověkých knižních katalogů tyto zřejmě nic nepřinášejí, ač právě Rakousko má pramenný materiál vydán v relativní úplnosti.

V rozsáhlém úvodu se autoři zevrubně rozepsali o všech aspektech kritiky pramene, a to jak filologických, tak zejména historických, kdy věnovali velkou pozornost především předlohám kroniky i jejímu působení na četné prameny raného novověku. Velké množství zmínek zejména o Vídni nabízí myšlenku, že autor mohl pocházet z ní. Dokonce se někteří badatelé domnívali, že kvalifikovaných zmínek o Vídni je tolik, že to může vést k dojmu v autoru vidět člena tamní městské kanceláře, což ovšem editoři odmítají. Činí tak nově G. Viehhauser, který dokonce navrhuje za autora vídeňského městského písaře Ulricha Grießenpeckha (editoři jeho článek v *Encyclopedia of the Medieval Chronicle* [2] J-Z, ed . G. Duphy,

Leiden – Boston 2010, s. 1173 neuvádějí). Nicméně městské prostředí vyplývá z celého kontextu a je nepochybné.

V české moderní literatuře (Rudolf Urbánek, Josef Macek, David Papajík aj.) by editoři ovšem našli na některé v „jejich" kronice popisované skutečnosti i širší reflexe. Tím zároveň naznačuji, že uvedená kronika má svou důležitost i pro české dějiny, což vyplývá už i z pouhých názvů 97 zpravidla necelou stránku tisku zabírajících kapitol (výjimkou je širší kapitola 25, kde se autor rozepsal i o husitství). Některé nám nejbližší si dovolím ocitovat: 6 – *Von dem zug kunig Lasslawens* [proč jej editoři v novoněmeckém textu zásadně nazývali maďarsky László, mi není jasné] *gen Ungernn wider die Türken; 11 – Von kunig Laslas zug gen Prag; 12 – Von dem tod kunig lasslaws; 15 – Von der erwellung des kúniges von Pehem; 20 – Von dem erwelten kunig zu Pehem wie der zoch in das lannd Osterreich; 25 – Von des kunigs von Behem entphahung seiner regalia; 91 – Wie der kunig von Pehem schickt sein rétt gen lyntz zu dem römischen kaiser; 92 – Antwúrt des kaisers; 93 – Des kunigs von Pehem rétt antwúrt; 94 – Antwúrt des kaisers.* Bohemika jsou různě rozeseta i v dalších kapitolách, i když se tu v patřičných souvislostech většinou mnoho nového neobjeví.

Zejména ale upozorňuji na autorův popis udělení regálií Jiříku Poděbradskému (neuvádí jej jménem, jen titulem, což činí i ve většině dalších jeho titulování od gubernátora po krále) Fridrichem III. Císaře doslova kárá za pompu, s níž císař přijel do Brna, aby Jiříkovi tato regália udělil. Dále odmítá jeho příjezd do cizí země za tímto účelem (*die leútt vasst verbundert, das ein römischer kaiser einem so schlechten herren als derselb von Pehem von púrd was*). Návazně pak podává stručnou a nepřesnou a nevlídnou Jiříkovu charakteristiku se závěrem napadajícím jeho nízký původ.

Knihu uzavírají seznamy pramenů a literatury, jakož i dva rejstříky: osobní a místní. Tam lze ale, protože nepřichází seznam zkratek, konstatovat, že čtenář u řady z nich zůstává v rozpacích (Tejertövi, DE0e, GND, Wißgrill aj.). Lze na závěr s dobrým vědomím konstatovat, že se autorovi této kroniky dostalo v podstatě dobrého zpracování.

Ivan Hlaváček

Markéta JAROŠOVÁ (ed.)
Inter arma silent musae? Kulturní odkaz husitství v evropském a národním kontextu
(= Opera Facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Historia et historia artium, vol. XXXIII)
Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2019, 285 s., ISBN 978-80-7422-715-8.

Kniha, jejíž titul se odvolává na známé latinské přísloví *Inter arma silent musae*, je věnována době husitské a kulturnímu odkazu husitství v mladší době. Nejedná se ovšem o klasickou monografii, ale jak je dnes běžné, o tzv. kolektivní monografii, tedy sborník, který obsahuje jedenáct případových studií od pěti autorů z výše vytyčené doby.

První dva články pocházejí od Jaroslava Čechury. Jako první přichází na řadu studie s názvem *Hrady husitské revoluce: mýtus, nebo realita?*, v němž se autor znovu pokouší relativizovat dosavadní představy o počátcích tří hradů spojovaných s husitstvím, a to Zelené Hory, Kunětické Hory a Sionu. Nejde ovšem o zcela nový příspěvek, ale o pře-